



ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαρίδων

Συνέχεται, ἔδει σ. 40

Ἄλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο μόνον. Ἡ ἀνακαινισίς αὕτη ἀρχαίας ἐπιστήμης θὰ ἐχρησίμευεν μικρὸν εἰς τὴν γενικὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρόοδον, ἂν αἱ ἀναπτύσσουσαι τὸ πνεῦμα ὑψηλαὶ αὐταὶ γνώσεις, αἱ φωτίζουσαι τὴν ψυχὴν, καὶ ἀπαλλάσσουσαι αὐτὴν τῶν κοινωνικῶν μετριοτήτων, ἠθελον μένει περιωρισμέναι ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τῶν ἐκ ἐπαγγέλματος ἀστρονόμων. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐποχὴ αὕτη θὰ παρέλθῃ ἐπίσης. Τὸ μόδιον δέον ν' ἀνατραπῇ. Δέον νὰ λάβωσι τὸν λύχνον εἰς τὴν χεῖρα, ν' αὐξήσωσι τὸ φῶς του, νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὰς δημοσίας πλατείας, εἰς τὰς πολυανθρώπους ὁδοὺς, ἄχρι τῶν ἐσχατιῶν. Πάντες εἶναι κεκλημένοι ἵνα δεχθῶσι τὸ φῶς πάντες ποθοῦσιν αὐτὸ θερμῶς, καὶ ἰδίως οἱ ἐσχατοὶ, οἱ ἀπόκληροὶ τῆς τύχης, διότι οὗτοι σκέπτονται περισσότερον οὗτοι ποθοῦσιν ἀπλήστως τὴν ἐπιστήμην, ἐνῶ οἱ ὄλθιοι τοῦ αἰῶνος οὐδὲν κἀν σκέπτονται περὶ τῆς ἀμαθείας των καὶ ὑπερφηανέονται σχεδὸν δι' αὐτὴν. Καί· τὸ φῶς τῆς Ἀστρονομίας πρέπει νὰ χυθῇ ἐπὶ τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ εἰσδύσῃ ἄχρι τῶν τελευταίων τάξεων τῶν λαῶν, νὰ φωτίσῃ τὰς συνειδήσεις, ν' ἀνυψώσῃ τὰς καρδίας· αὕτη δ' εἶνε ἡ ὠραιότερα αὐτοῦ ἀποστολή, ἡ εὐεργεσία του.

Ε'.

Ταῦτα εἶπεν ἡ οὐρανία μου ὀδηγός. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἦτο ὠραῖον, ὡς ἡ ἡμέρα· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐσκόρπιζον φωτεινὴν λάμψιν· ἡ φωνὴ τῆς ὠμοιάζε πρὸς θεῖαν μουσικὴν. Ἔβλεπον τοὺς κόσμους στρεφομένους περὶ ἡμᾶς ἐν τῷ διαστήματι, καὶ ἠσθανόμην ὅτι ἄπειρος ἀρμονία διευθύνει τὴν φύσιν.

« Νῦν . . . μοὶ εἶπεν ἡ Οὐρανία, δακτυλοδεικτοῦσά μοι τὴν θέσιν ὅπου εἶχεν ἐξαφανισθῆ ὁ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος ἥλιος. . . νῦν, ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Γῆν. Ἄλλὰ παρατήρησον ἔτι. Ἐνόησες ὅτι τὸ διάστημα εἶνε ἄπειρον. Τώρα θὰ ἐνοήσης ὅτι καὶ ὁ χρόνος εἶνε αἰώνιος. »

Διήλθομεν τοὺς ἀστερισμοὺς, ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ ἡλιακὸν σύστημα. Εἶδον πράγματι ἀναφανέντα τὸν ἥλιον ὑπὸ μορφὴν μικροῦ ἀστέρος.

« Νῦν, μοὶ εἶπε, θὰ σοὶ παρέξω, ἐπὶ στιγμὴν, ἂν οὐχὶ τὴν θεάν, τοῦλάχιστον τὴν ἀγγελικὴν ὀπτασίαν. Ἡ ψυχὴ σου θὰ αἰσθανθῇ τοὺς αἰθερίους παλμούς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ φῶς καὶ θὰ μάθῃ πῶς ἡ ἱστορία ἐκάστου κόσμου εἶνε αἰώνια ἐν τῷ Θεῷ. Τὸ βλέπειν εἶναι γινώσκειν, Ἰδέ !

Καθὼς τὸ μικροσκόπιον δεικνύει ἡμῖν τὸν μύρμηκα εἰς μέγεθος ἐλέφαντος καὶ εἰσδύον ἄχρι τῶν ἀπειρῶς μικρῶν κατορθῶν νὰ καθιστᾷ ὄρατον τὸ ἀόρατον, οὕτως — εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Μούσης — ἡ ὄρασις μου ἐκτῆσατο ἀμέσως ἰσχύον ἀπροσδόκητον ἀντιλήψεως, καὶ διεκρίνεν ἐν τῷ διαστήματι, παρὰ τὸν ἐκλείψαντα ἥλιον, τὴν Γῆν γενομένην ἀπὸ ἀόρατον ὄρατὴν.

Ἀνεγνώρισα αὐτὴν καὶ καθ' ὅσον τὴν παρετήρουν, ὁ δίσκος τῆς ἐμεγεθύνετο, ὡς σελήνη ὀλίγας πρὸ τῆς πανσελήνου ἡμέρας. Μετ' οὗ πολὺ, ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ἐν τῷ μεγεθυνομένῳ ἐκείνῳ δίσκῳ, τὰς ὠραιότερας γεωγραφικὰς ἀπόψεις, τὴν χιονώδη κηλίδα τοῦ βορείου πόλου, τὰς περιμέτρους τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, τὴν Βόρειον θάλασσαν, τὸν Ἀτλαντικόν, τὴν Μεσόγειον. Ὅσον περισσότερον ἠτένιζον, τόσον καλλίτερον ἔβλεπον. Αἱ λεπτομερείαι διεκρίνοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ὡσανεὶ μετέβαλλον βαθμηδὸν μικροτηλεσκοπικοὺς φακοὺς, ἀνεγνώρισα τὸ γεωγραφικὸν σχῆμα τῆς Γαλλίας· ἀλλ' αὕτη μοῦ ἐφάνη ὅλας πρασίην, ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ἄχρι τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Μάγχης ἄχρι τῆς Μεσογείου, ὡσανεὶ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐκκεταμένου δάσους. Ἐν τούτοις, κατόρθωσα νὰ διακρίνω βαθμηδὸν καὶ τὰς ἐσχάτας λεπτομερείας, διότι αἱ Ἄλπεις, τὰ Πυρηνναῖα, ὁ Ῥήνος, ὁ Ῥοδανός, ὁ Λεῖγερ, ἀνεγνωρίζοντο εὐκόλως.

« Πρόσεξον καλῶς » μοὶ εἶπεν ἡ ὀδηγός μου.

Καὶ τοὺς λόγους τούτους ἀπαγγέλλουσα, ἔθετο ἐπὶ τοῦ μετώπου μου τὴν ἄκραν τῶν μακρῶν δακτύλων τῆς, ὡσανεὶ ἤθελε νὰ μαγνητίσῃ τὸν ἐγκέφαλό μου καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὰς ἀντιληπτικὰς μου δυνάμεις μείζονα ἔτι ἰσχύον.

Τότε ἐξηκρίθωσα προσεκτικώτερον ἔτι τὰς λεπτομερείας τοῦ ὄραματος, καὶ εἶδον τὴν ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος Γαλατίαν. Ἦτο δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, ὃν ἐνεψύχου ἡ φιλοπατρία τοῦ Βερκιχεντόριγος.

Ἔβλεπον τὰ θεάματα ταῦτα ἐκ τῶν ἄνω, ὡς βλέπομεν τὰς χώρας τῆς σελήνης διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, ὡς βλέπομεν χώραν τινὰ ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου ἀεροστάτου· ἀλλ' ἀνεγνώρισα τὴν Γαλατίαν, τὴν Ὠβέρην, τὴν Γεργοβίαν, τὸ Πουῦ-δὲ-Δώμ, τὰ ἐσβεσμένα ἠφαιστεια, καὶ ὁ νοῦς μου ἀναπαρέστησεν εὐκόλως τὴν γαλατικὴν σκηνὴν, ἧς περιληπτικὴ μόνον εἰκὼν ἔφθανεν ἄχρις ἐμοῦ.

Ἐἴμεθα εἰς τοιαύτην ἀπὸ τῆς Γῆς ἀπόστασιν, μοὶ εἶπεν ἡ Οὐρανία, ὥστε τὸ φῶς ὅπως φθάσῃ

ἄχρις ἡμῶν ἀπαιτεῖ διήστημα χρόνου ἴσον πρὸς τὰ χωρίζοντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἔτη. Μόνον νῦν δεχόμεθα ἐνταῦθα τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας, αἵτινες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς Γῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ ὅμως τὸ φῶς διανύει ἐν τῷ αἰθέρῳ διαστήματι τριακοσίας χιλιάδας χιλιομέτρων ἀνά δευτερόλεπτον, εἶναι ταχύ, ταχύτατον ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκαριαῖον. Οἱ ἐπὶ τῆς Γῆς ἀστρονόμοι, οἱ παρατηροῦντες τοὺς ἐν ἧ καὶ ἡμεῖς ἀποστάσει κειμένους ἀστέρας, δὲν βλέπουσιν αὐτούς, ὡς ἔχουσι νῦν, ἀλλ' ὡς εἶχον καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρησαν ἀπ' αὐτῶν αἱ φωτεινὰ ἀκτῖνες, αἵτινες φθάνουσι νῦν ἐκεῖ, ἥτοι ὡς εἶχον πρὸ δέκα ὀκτῶ αἰώνων καὶ ἐπέκεινα.

« Οὐτε ἀπὸ τῆς Γῆς, προσέθετο, οὔτε ἀπ' οὐδενὸς τοῦ διαστήματος σημείου βλέπει τις τοὺς ἀστέρας ὡς ὑπάρχουσι νῦν, ἀλλ' ὡς ὑπῆρξαν. Εἶνε δέ τις τόσον μᾶλλον ὀπίσω, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἱστορίαν των, ὅσον μᾶλλον ἀπομακρυσμένος εἶνε αὐτῶν.

« Παρατηρεῖτε νῦν μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἀστέρας μὴ ὑπάρχοντας πλέον. Καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀστέρων ἔτι, οὐς βλέπετε διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, πολλοὶ δὲν ὑπάρχουν νῦν. Πολλοὶ τῶν νεφελοδῶν, ὧν ἀναλύετε τὴν οὐσίαν διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἐγένοντο ἤδη ἡλιοι. Πολλοὶ τῶν ὠραιοτέρων ἡμῶν ἐρυθρῶν ἀστέρων εἶναι νῦν ἐσθραμένοι καὶ νεκροί. Προσπελάζοντες αὐτοῖς, δὲν θὰ τοὺς ἐβλέπετε πλέον.

« Τὸ ἐκ πάντων τῶν πληρούντων τὸ ἄπειρον ἡλίαν ἀπορρέον φῶς, τὸ φῶς, ὅπερ ἀνακαλῶσιν ἐν τῷ διαστήματι πάντες οἱ ὑπὸ τῶν ἡλίων τούτων φωτιζόμενοι κόσμοι φέρει διὰ τοῦ ἀπείρου οὐρανοῦ τὰς φωτογραφίας πάντων τῶν αἰώνων, πασῶν τῶν ἡμερῶν, πασῶν τῶν στιγμῶν. Παρατηροῦντες ἀστέρα τινα, βλέπετε αὐτὸν τοιοῦτον, οἷος ἦτο καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ φωτογραφία, ἣν δέχεσθε καθὼς ἀκούοντες κώδωνά τινα δέχεσθε τὸν ἦχον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, καὶ τόσῳ βραδύτερον, ὅσῳ εὐρίσκεσθε πλέον μακρὰν.

« Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἡ ἱστορία πάντων τῶν κόσμων ταξειδεύει νῦν ἐν τῷ διαστήματι, μηδέποτε ἐξαφανιζομένη ὅλως, καὶ ὅτι πάντα τὰ παρελθόντα γεγονότα εἶνε παρόντα καὶ ἀνεξίτηλα ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἀπείρου.

« Ἡ διάρκεια τοῦ παντός θὰ εἶνε ἀτέρμων, Ἡ Γῆ θὰ τελειώσῃ, καὶ ἡμέραν τινα δὲν θὰ εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ τάφος. Ἀλλὰ θὰ ὑπάρξωσι νέοι ἡλιοι καὶ νέοι γαῖαι, νέοι ἀνοίξεις καὶ νέα μεδιάρματα, πάντοτε δὲ ἡ ζωὴ θὰ ἀνθῆ ἐν τῷ συμπαντι ἀπεριόριστος καὶ ἀτέρμων.

« Ἡθελῶσα νὰ σοὶ δεῖξω — εἶπε μετὰ τινος στιγμᾶς διακοπῆς — ἠθελῶσα νὰ σοὶ δεῖξω πῶς

ὁ χρόνος εἶναι αἰώνιος. Σὺ ἠσθάνθης τὸ ἄπειρον τοῦ διαστήματος ἐνόησας τὸ μέγεθος τοῦ συμπάντος. Νῦν τὸ οὐράνιον ταξειδίον σου συνετέλεσθη, ἄς προσεγγίσωμεν εἰς τὴν Γῆν καὶ ἐπάνελθε εἰς τὴν πατρίδα σου.

« Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ, προσέθετο, μάθε ὅτι ἡ μελέτη εἶναι ἡ μόνη πηγὴ πάσης διανοητικῆς ἀξίας· οὔτε πτωχός, οὔτε πλούσιος ἔσο πώποτε. Προφυλάχθητι ἀπὸ πάσης φιλοδοξίας, ὡς ἐπίσης καὶ ἀπὸ πάσης δουλείας· ἔσο ἀνεξάρτητος. Ἡ ἀνεξαρτησία εἶναι τὸ σπανιώτερον τῶν ἀγαθῶν καὶ ὁ πρῶτος τῆς εὐτυχίας ὄρος».

Ἡ Οὐρανία ἐλάλει διὰ τῆς γλυκυτέρας φωνῆς της, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων εἰκότων παραχθεῖσα ἐν ἐμοὶ συγκίνησις εἶχε διαταράξῃ οὕτω τὸν ἐγκέφαλόν μου, ὥστε ἤρχισα αἰφνης νὰ τρέμω. Παρατεταμένη φρικίασις διέτρεξε τὸ σῶμά μου ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν, καὶ τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐπήνεγκε τὴν ἄμεσον ἀφύπνισίν μου, ἐν μέσῳ σφοδρᾶς ταραχῆς.

Ἀνεζήτησα τὴν Οὐρανίαν, ἀλλὰ δὲν εὔρον αὐτὴν πλέον· λαμπρὰ σεληνικὴ ἀκτίς, εἰσδύσασα διὰ τοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνός μου, ἐθώπευε τὰ κράσπεδα παραπετάσματος καὶ ἐφαίνετο ἰχνογραφουσα ἀορίστως πῶς τὴν αἰθέριον μορφήν τῆς οὐρανίας μου ὀδηγοῦ· ἀλλ' ἦτο σεληνικὴ ἀκτίς μόνον.

« Ὅτε τὴν ἐπιοῦσαν ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ἔδραμον ἀμέσως, ὑπὸ τὴν πρώτην πρόφασιν, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ ὅπως ἴδω τὴν θελκτικὴν Μούσαν, εἰς ἣν ὤφειλον τὸ τοιοῦτο ὄνειρον . . .

Τὸ ἐκκρεμές εἶχεν ἐξαφανισθῆ!

Ἐν τῇ θέσει του ἦτο ἡ ἐκ λευκοῦ μαρμαρίου προτομὴ τοῦ περικλειοῦς ἀστρονόμου.

Ἀνεζήτησα ἐν τοῖς ἄλλοις δωματίοις ὑπὸ μυρίας προφάσεις, ἄχρις αὐτῶν τῶν ἰδιαιτέρων του θαλάμων, ἀλλ' οὐδαμῶς εὔρον αὐτό.

Ἐπὶ ἡμέρας, ἐπὶ ἐβδομάδας ἀνεζήτησαν, ἀλλ' εἰς μάτην· οὔτε νὰ τὸ ἴδω, οὔτε νὰ μάθω τι περὶ αὐτοῦ ἠδυνήθην,

Εἶχον φίλον τινα ἔμπιστον, τῆς αὐτῆς σχεδὸν καὶ ἐγὼ ἡλικίας, καίπερ φαινόμενον ὀλίγον τι νεώτερον, ἕνεκα τῆς φουμένης τότε γενεᾶδος του. Οὗτος ἦτο ἐπίσης θερμὸς λάτρης τοῦ ἰδανικοῦ καὶ ἴσως μᾶλλον ἐμοῦ ὀνειροπόλος· ἄλλως τε, ἦτο ὁ μόνος ἔτι τοῦ ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ προσωπικοῦ, μεθ' οὗ ἦμην στενῶς συνδεδεμένος. Συνεμερίζετο τὴν τε χαρὰν καὶ τὴν λύπην μου, εἶχμεν τὰς αὐτὰς ὁρεξείας, τὰς αὐτὰς ἰδέας, τὰ αὐτὰ αἰσθήματα. Εἶχεν ἐνόησει καὶ τὸν νεανικὸν ὑπὲρ ἐνὸς ἀγάλματος θαυμασμὸν μου, καὶ τὴν προσωποποίησιν δι' ἧς εἶχεν ἐμψυχώσει αὐτὰ ἡ φαντασία μου, καὶ τὴν μελαγχολίαν μου διότι ἀπώλεσα οὕτως αἰφνιδίως τὴν προσφιλῆ μου Οὐρανίαν, ἀκριβῶς καθ' ἣν

στιγμὴν ἤμην εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένος. Εἶχε πλέον ἢ ἄπαξ θαυμάσει μετ' ἐμοῦ τὰ ἐπὶ τῆς οὐρανίας αὐτῆς μορφῆς ἀποτελέσματα τοῦ φωτός, καὶ μειδιῶν διὰ τὰς ἐκστάσεις μου, ὡς πρεσβύτερος ἀδελφός, πειράζων με μάλιστα, ἐνόησε καὶ ὀλίγον τι ζωηρῶς, διὰ τὴν πρὸς ἐν εἰδωλον τρυφερὰν ἀγάπην μου, ἔφθασεν ἄχρι τοῦ σημείου νὰ με καλῇ «Κάμιλλον Πυγμαλίωνα», ἀλλ' ἔβλεπον καλῶς ὅτι κατὰ βῆθος με ἠγάπα καὶ αὐτὸς ἐπίσης.

Ὁ φίλος οὗτος, ὅστις, οἶμοι! ἐμελλε μετὰ τινα ἔτη ν' ἀναρπαγῇ ἀπὸ τῆς Γῆς, ἐν τῷ ἀνθεῖ τῆς νεότητος, ὁ ἀγαθὸς οὗτος Γεώργιος Ἐλπιστος, ἔξοχον πνεῦμα καὶ μεγάλη καρδιά, οὗ ἡ ἀνάμνησις θὰ μοι εἴνε αἰωνίως προσφιλής, ἦτο τότε ἰδιαιτέρος γραμματεὺς τοῦ Διευθυντοῦ, μοὶ ἀπέδειξε δὲ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην του, διὰ φιλοφρονήματος εὐγενοῦς ὅσον καὶ ἀπροσδοκίτου.

Ἡμέραν τινὰ ἐπανελθὼν εἰς τὴν κατοικίαν μου ἔμεινα ἐκστατικός καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου βλέπων τὸ περιφθον ἐκκρεμές ἐπὶ τῆς ἐστίας μου, ἀκριβῶς ἀπέναντί μου!...

Ἦτο πράγματι ἐκεῖνο, ἀλλὰ πῶς εὐρέθη ἐκεῖ; Διὰ ποίας ὁδοῦ καὶ πόθεν εἶχεν ἔλθει;

Ἔμαθον ὅτι ὁ περικλητὸς ἀνακαλυπτής τοῦ Ποσειδῶνος, εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν παρὰ τινι τῶν πρώτων ὥρολογησιῶν τῶν Παρισίων, ὅτι αὐτὸς εἶχε λάβει ἐκ Κίνας ἀρχαῖόν τι ἀστρονομικὸν ἐκκρεμές μεγίστου ἐνδιαφέροντος, ὅπερ προσέφερεν εἰς ἀνταλλαγὴν, γινόμενον δεκτόν, καὶ ὅτι ὁ Γεώργιος Ἐλπιστος, εἰς ὃν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ διεξαγωγὴ τῆς τοιαύτης ἀνταλλαγῆς, ἠγόρασε τὸ ἔργον τοῦ Πραδιᾶ ὅπως μοὶ τὸ προσφέρῃ εἰς ἀνάμνησιν τῶν μαθημάτων, ἅπερ εἶχον δώσει αὐτῷ.

Μεθ' ὁποίας χαρᾶς ἐπανεῖδον τὴν Οὐρανίαν μου! Μεθ' ὁποίας εὐτυχίας ἐκορέσθην νὰ βλέπω αὐτήν! Ἡ θελκτικὴ αὐτῆ προσωπικοποίησις τῆς οὐρανίας Μούσης δὲν με ἐγκατέλιπεν ἕκτοτε. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς μελέτης μου, τὸ ὥραϊον ἄγαλμα ἦτο ἐνώπιόν μου, φαινόμενον ὅτι μοὶ ἀνεμίμησκε τοὺς λόγους τῆς Θεᾶς, μοὶ ἀνήγγελλε τὰς τύχας τῆς ἀστρονομίας καὶ με ἐχειραγῶγει ἐν τοῖς νεανικοῖς ἐπιστημονικοῖς πόθοις μου. Ἐκτοτε, σφοδρότεραι συγκινήσεις δυνατὸν νὰ ἔθελξαν, νὰ ἠχημαλώτισαν, νὰ συνετάραζαν τὰς αἰσθήσεις μου· ἀλλ' οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸ ἰδανικὸν αἶσθημα, ὅπερ ἡ Μοῦσα τῶν ἀστέρων μου εἶχε ἐμπνεύσει, οὔτε τὸ οὐράνιον ταξείδιον, ὅπερ ὀδηγούμενος ὑπ' αὐτῆς ἐξετέλεσα, οὔτε τὰ ἀπροσδόκητα πανοράματα, ἅτινα ἐξετύλιξεν ὑπὸ τὰ ὄμματά μου, οὔτε τὰς περὶ ἐκτάσεως καὶ συνθέσεως τοῦ σύμπαντος ἀληθείας, ἃς μοὶ ἀπεκάλυψεν, οὔτε τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν

μοὶ παρέσχε, ὄρισσα ὡς στάδιον τοῦ πνεύματος μου τὰς ἡρέμους ἐπιστημονικὰς μελέτας τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Γεώργιος Ἐλπιστος

Α'.

Ἡ ζωῆ.

Ἡ φλογερὰ λάμψις τῆς ἐσπέρας ἐκυμαίνετο ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ ὡς τεραστία ἀκτινοβολία χρυσοῦ. Ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πασσῦ ἡ θεὰ ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς ἀπεράντου πόλεως, ἣτις τότε ὑπὲρ ποτε ἦτο κόσμος μᾶλλον ἢ πόλις. Ἡ παγκόσμιος Ἐκθεσις τοῦ 1867 εἶχε συναθροίσει εἰς τοὺς Παρισίους τῆς αὐτοκρατορίας πᾶν ὅ,τι ἑλικυστικὸν καὶ γοητευτικὸν εἶχεν ὁ αἰὼν. Τὰ ἄνθη τοῦ πολιτισμοῦ ἐπεδείκνυον αὐτόθι τὰ ζωηρότατα αὐτῶν χρώματα καὶ ἠνθίσκοντο ἐν τῇ ζέσει αὐτῆ τῶν ἀρωμάτων των, θνήσκοντα ἐν πλήρει νεανικῷ ὀργανισμῷ. Οἱ ἠγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἤρχοντο ὅπως ἀκροασθῶσι τὸ θορυβῶδες σάλπισμα, ὅπερ ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον τῆς μοναρχίας. Αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι, ἡ βιομηχανία ἐσκόρπιζον τὰ νέα αὐτῶν δημιουργήματα μετ' ἀνεξαντλήτου ἐλευθεριότητος. Οἰοεῖ τις μέθη γενικὴ κατεῖχε τὰ τε ὄντα καὶ τὰ πράγματα. Συντάγματα στρατιωτῶν ἐβαδίζον μετὴν μουσικῆν ἐπὶ κεφαλῆς ἄρματα ταχέως διεσταυροῦντο πανταχοῦ· ἑκατομμύρια ἀνθρώπων συνεκυκλῶντο ἐντὸς τοῦ κοινοῦ τῶν λεωφόρων, τῶν παραποταμιῶν ὁδῶν, τῶν βουλευθάρτων· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κοινοτὸς ἐπιχρυσούμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίων τοῦ δύνοντος ἡλίου ὠμοίαζε πρὸς αἴγλην περιστεφούσαν τὴν ἐξαισίον πόλιν. Τὰ ὑψηλὰ κτίρια, οἱ θόλοι, οἱ πύργοι, τὰ κωδωνοστάσια ἐφωτίζοντο ἐκ τῶν ἀνταυγείων τοῦ πυριφλεγοῦς ἀστέρος· ἠκούοντο μακρὰν οἱ ἤχοι τῆς ὀρχήστρας ἀνχιμνυόμενοι μετὰ ψιθύρου συγκεχυμένου φωνῶν καὶ κρότων διαφόρων καὶ ἡ φωτεινὴ ἐκείνη ἐσπέρα ἢ συμπληροῦσα ἀστραπήβουλον θερινὴν ἡμέραν παρήγεν εἰς τὴν ψυχὴν αἰσθημὰ τι εὐχαριστήσεως, εὐαρεσκείας, εὐδαιμονίας. Ἐνυπῆρχεν ἐν αὐτῇ εἶδος τι συμβολικῆς ἀνκεφαλαίωσης τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωτικότητος μεγάλου λαοῦ φθάσαντος εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐημερίας.

Ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πασσῦ ἐνθα εὐρισκόμεθα, ἐκ τοῦ ἀνδῆρου κήπου κρεμαστοῦ, ὡς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλωνος, ἄνωθεν τοῦ νοχελῶς ῥέοντος ποταμοῦ δύο ἄτομα ἐρεϊδόμενα ἐπὶ τοῦ λιθίνου δρυφάκτου παρατηροῦσι τὸ θορυβῶδες θέαμα. Ἰσταμένοι ὑπεράνω τῆς τετραγυμένης ἐπιφανείας τῆς ἀνθρωπίνης ἐκείνης θαλάσσης, εὐδαιμονέστεροι ἐν τῇ γλυκεῖᾳ αὐτῶν μονώσει ὑπὲρ πάντα τὰ ἄτομα τοῦ κυκεῶνος ἐκείνου, δὲν ἀνήκουσι πλέον εἰς τὸν χυδαῖον κῆσμον καὶ πλανῶνται ἄνωθεν τῆς τύρβης ἐν τῇ



ΒΟΗΜΗ ΚΟΡΗ

Εἰκὼν Εὐγενίου φῶν Βιάας.

διαυγεί ἀτμοσφαίρα τῆς εὐδαιμονίας των. Ὁ νοῦς αὐτῶν σκέπτεται, ἡ καρδία των ἀγαπᾷ, ἢ ὅπως ἐκφρασθῆ ἑντελέστερον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, αἱ ψυχαὶ των ζῶσιν.

Ἐν τῇ νεανικῇ καλλονῇ τοῦ δεκάτου ὁγδοῦ ἔαρος αὐτῆς ἡ νεανίς ρίπτει τὸ βεμβόν της βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀποθεώσεως τοῦ δύνοντος ἡλίου, εὐδαίμων διότι ζῆ, εὐδαιμονοεστέρᾳ ἔτι διότι ἀγαπᾷ. Δὲν ἀναλογίζεται ποσῶς τὰ ἑκατομμύ-

ρια τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων, τὰ συνταρασσόμενα κάτωθεν αὐτῆς παρατηρεῖ χωρὶς νὰ βλέπῃ τὸν φλογερὸν δίσκον τοῦ ἡλίου, ὅστις κατέρχεται ὀπισθεν τῶν πορφυροβαφῶν συννέφων τῆς Δύσεως. Ἀναπνέει τὸν εὐώδη ἀέρα τῶν ῥοδίνων στεφάνων τοῦ κήπου καὶ συναισθάνεται εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα τὴν γαλήνην τῆς ἐνδομύχου εὐδαιμονίας, ἣτις ψάλλει ἐν τῇ καρδίᾳ της ἄρρητον ἔσμα ἔρωτος.

[Μετάφρασις X.]

Ἐπιτετα συνίγμια